

Quan el Ferencváros era símbol d'oposició al poder

El Barça visita Budapest per enfrontar-se al club més popular d'Hongria, que va tenir un rol polític durant el període comunista

Els aficionats del Ferencváros exhibeixen una bandera hongaresa anticomunista | klikkout.sk

Malgrat que avui ens pugui semblar estrany, hi va haver un temps, abans del naixement de les actuals competicions continentals, en què el futbol hongarès era un dels més prestigiosos d'Europa. La seva selecció, subcampiona del món el 1938 i el 1954, els seus clubs i els seus futbolistes, entre els quals cal destacar noms com els de Kubala, Puskas, Kocsis o Czibor, feien les delícies de tots els aficionats al bon futbol.

D'entre els clubs hongaresos amb un major arrelament popular destacava, sens dubte, el Ferencváros, un equip que havia nascut el 1899 al novè districte de Budapest, del que havia adoptat el nom, i que ben aviat congregaria el suport de la seva classe treballadora, que veia en l'entitat un símbol d'oposició al règim burgès i conservador vigent a l'Hongria de l'època que tenia en l'MTK, el Cercle Hongarès d'Educació Física, el seu principal referent.

Durant les primeres dècades de la seva història, doncs, el Club de Gimnàstica Ferencváros va construir una identitat treballadora i popular forjada, sobretot, arran de la seva rivalitat amb l'MTK, un club sorgit de l'aristocràcia jueva de la ciutat que comptava, bàsicament, amb el suport de la burgesia que habitava al centre noble de Budapest.

El fet que els clubs de la capital fossin els dominadors absoluts del futbol hongarès (com ho demostra que no va ser fins al 1982, més de vuit dècades després de la creació del campionat

nacional, que un equip de fora de Budapest va proclamar-se campió) va provocar que els aficionats al futbol d'arreu del país acabessin prenent partit per algun dels equips de la metròpoli. Fruit del seu caràcter popular, la majoria dels pagesos i obrers d'arreu d'Hongria van triar els colors verd i blanc del Ferencváros ajudant a convertir el club en el més estimat del país.

L'origen humil dels seus aficionats va fer del Ferencváros un símbol oposat al poder conservador i burgès, vigent tant durant l'Imperi Austrohongarès com, a partir de la seva derrota en la Primera Guerra Mundial, durant el Regne d'Hongria.

Membres del feixista Partit de la Creu Fletxada desfilen pels carrers de Budapest Foto: reddit.com

Potser per això, quan el Partit de la Creu Fletxada, una formació feixista i obertament partidària del nazisme alemany, va aconseguir el poder durant els darrers mesos de la Segona Guerra Mundial, va decidir convertir al Ferencváros i a l'Újpest, un altre equip d'una barriada obrera de Budapest també amb un gran suport entre les classes populars, en els seus principals referents esportius, abandonant a la seva sort a l'MTK, que havia representat el règim burgès i conservador anterior.

L'efímera complicitat amb el poder que el Ferencváros va mantenir durant el regnat del Partit de la Creu Fletxada va arribar a la seva fi amb l'acabament de la Segona Guerra Mundial i amb el basculament d'Hongria cap al comunisme. El nou règim socialista, que es va establir després de la victòria electoral del Partit dels Treballadors Hongaresos de 1948, va decidir reformar de dalt a baix el futbol del país i, seguint el model soviètic, va associar els principals clubs a les noves institucions de l'estat. Així doncs, el Honved es va convertir en l'equip de l'exèrcit, lligat al ministeri de Defensa; l'Újpest, en el de la policia, vinculat al ministeri de l'Interior; i el Vasas, en l'equip del

sindicat. Al Ferencváros se'l va relacionar amb el ministeri d'Agricultura i, després d'un procés de fusió, se'l va batejar de manera efímera com a EDOSZ, l'acrònim de l'Associació Nacional de Treballadors de la Indústria Alimentària.

El fet que l'equip més popular del país es vinculés a un ministeri de segona fila com és el d'Agricultura evidenciava que les autoritats no tenien cap voluntat que esdevingués un club hegemònic en la nova Hongria socialista. De fet, els favors del poder se situaven més aviat al costat del Honved i de l'Újpest, els clubs de l'exèrcit i de la policia, respectivament, que van regnar en el futbol hongarès durant el període socialista.

El Ferencváros va ser batejat com a Kinizsi entre 1951 i 1956, incorporant una estrella de cinc puntes i el color roig al seu uniforme d'acord amb els nous temps de govern comunista Foto: magyarfutball.hu

Amb la voluntat de despersonalitzar-lo, les autoritats van dictar, el 1951, que l'antic Ferencváros adoptés la denominació de Kinizsi, un heroic general hongarès que havia protagonitzat nombroses victòries militars durant el segle XV, i canviés els seus colors tradicionals per un blanc i un roig més d'acord amb les inclinacions del poder comunista.

Tot i aquests canvis, el club va conservar un gran suport popular que va dur-lo a convertir-se en "l'equip del poble" en l'imaginari hongarès del període socialista, esdevenint així un símbol d'oposició al poder, representat futbolísticament pel Honved i l'Újpest.

La revolució hongaresa de 1956 va marcar un tombant en l'evolució que havia adoptat el club que, en plena revolta contra la dominació que els soviètics exercien sobre el país, va decidir recobrar la seva identitat original recuperant el nom de Ferencváros i els colors verd i blanc que històricament l'havien representat.

Una imatge de la revolució hongaresa de 1956 amb els revoltats lluint la bandera del país sense l'escut d'armes comunista Foto: @historic_ly

El 31 d'octubre de 1956, en una Budapest encesa per la revolta, el Ferencváros es va decretar alliberat de la tutela de les autoritats comunistes i va recuperar la seva identitat original. L'endemà, milers d'afezionats del club del novè districte de la capital, d'arrel popular, però esdevingut, amb el temps, exponent d'una nova classe mitjana, van aplegar-se l'estadi Üllői i úti per celebrar la recuperació dels seus trets identitaris originals.

Aquesta mesura, adoptada durant els 13 dies en què la revolta, posteriorment esclafada pels tancs soviètics, semblava triomfar i canviar l'orientació del país propiciant una major independència del govern hongarès respecte l'URSS, anava orientada a materialitzar dos dels principis que guiaven aquesta nova política: el restabliment de les identitats que havien estat anul·lades pels anys del control estalinista i l'emergència d'associacions de caràcter nacional hongarès.

Afeccionats del Ferencváros tornen a col·locar l'escut original del club a les portes del seu estadi durant la revolució hongaresa de 1956 Foto: YouTube

Tot i que, finalment, la revolta va ser derrotada i els soviètics van restablir ràpidament la seva tutela sobre Budapest, el Ferencváros va mantenir el nom i els colors que havia recuperat durant la revolució. Aquesta circumstància va reforçar encara més la seva dimensió d'equip del poble oposat al poder comunista que convertia els seus partits enfront, especialment, de l'Újpest, l'equip de la policia, en uns derbis que transcendien l'aspecte estrictament futbolístic i que simbolitzaven l'oposició entre el règim comunista i el nacionalisme popular hongarès que anhelava enderrocar-lo.

Malgrat no ser un dels equips que comptaven amb els favors del poder, el Ferencváros va obtenir un palmarès prou remarcable durant el període comunista, especialment durant la dècada dels 60, quan va guanyar quatre de les sis lligues que va aconseguir mentre el comunisme controlava el campionat (1950-1989) i, sobretot, quan es va proclamar vencedor de la Copa de Fires de 1965, la fita més gran esportiva en la seva centenària història.

Més endavant, ben entrada la dècada dels 80, "l'equip del poble" hongarès, amb el règim en fase de descomposició, va anticipar l'arribada del capitalisme quan va lluir, a partir de 1987 i fins a 1990, al pit de la seva samarreta oficial de la marca alemanya Adidas, la publicitat ni més ni menys que de la casa Pepsi, un dels refrescs que simbolitzaven, per excel·lència, els valors dels Estats Units d'Amèrica i del seu "pèrfid" sistema de lliure mercat.

El Ferencváros llueix propaganda de Pepsi al pit de la seva samarreta Adidas en un partit contra el Bologna italià, el 1988, encara en plena Hongria comunista Foto: <http://www.tempofradi.hu/>

Aquest gest, que, lògicament, va ser permès per les autoritats, es va convertir en l'enèsim desafiament simbòlic del Ferencváros a un poder comunista que va esfondrar-se durant l'octubre de 1989.

Amb la transició cap a l'economia capitalista, el Ferencváros va abandonar el seu simbolisme oposat al poder, que l'havia caracteritzat durant el règim burgès i conservador de les primeres dècades del segle XX i durant el règim socialista, però va conservar les simpaties populars que havia congregat al llarg de la seva història i que l'havien convertit en el club preferit dels hongaresos. El seu particular "equip del poble".